

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR BALCIA INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2026-05-26 Nr. 429-179
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir *Balcia Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2025 m. gegužės 17 d. pareiškėja su draudiku sudarė Gyventojų turto draudimo sutartį Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – draudimo sutartis), kuria „visų rizikų“ draudimu apdraudė butą, esantį adresu: (duomenys neskelbtini). Draudimo sutartyje nurodytas draudimo laikotarpis – nuo 2025 m. gegužės 17 d. iki 2026 m. gegužės 16 d. Draudimo sutartis buvo sudaryta Gyventojų turto visų rizikų draudimo taisyklių Nr. LT-007.02-02¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu.

2025 m. lapkričio 25 d. pareiškėja kreipėsi į draudiką ir informavo apie apdraustam turtui atsiradusią žalą: „Pradėjo skverbtis vanduo pro lubas ir pradėjo pelyti sienos“ (toliau – Įvykis). Remdamasis šiuo pranešimu, draudikas pradėjo žalos bylos administravimą.

Pareiškėja draudikui pateikė MB „Čia tavo meistrai“ ypatingųjų statinių techninės priežiūros specialisto sudarytą turto apžiūros aktą (toliau – Apžiūros aktas), kuriame konstatuota, kad apžiūros metu nebuvo nustatyta išorinių drėgmės patekimo priežasčių, tokių kaip sienų nesandarumai, stogo dangos defektai ar kiti konstrukciniai pažeidimai, o tikėtina drėgmės ir pelėsio susidarymo gyvenamosiose patalpose priežastis yra šildymo sistemos netolygus veikimas pastate, kuomet dalyje butų fiksuojama per aukšta, o kituose butuose per žema temperatūra.

Draudiko atstovas atliko turto apžiūrą ir nustatė, kad patalpoje yra padidėjusi drėgmė, apgadintos sienos ir lubos. Sienų ir lubų sandūrose matomos juodos dėmės, užfiksuotas pelėsis.

Vadovaudamasis draudiko atstovo atliktos turto apžiūros duomenimis, žalos nuotraukomis bei Apžiūros aktu, draudikas nusprendė, kad bute drėgmė neatsirado dėl staigaus ir netikėto įvykio – užliejimo. Atsižvelgdamas į tai, draudikas Įvykį pripažino nedraudžiamuoju.

Pareiškėja nesutiko su draudiko sprendimu ir 2026 m. sausio 6 d. pateikė draudikui pretenziją.

Draudikui pareiškėjos pretenzijos netenkinus, pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką, prašydama išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėja draudikui kėlė reikalavimą pripažinti Įvykį draudžiamuoju, apskaičiuoti ir išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos turtui padarytą žalą.

Pareiškėja nurodė, kad draudikas nepateikė jokių objektyvių įrodymų, patvirtinančių drėgmės atsiradimo priežastį, todėl draudiko sprendimas grindžiamas tik prielaidomis. Pareiškėjos teigimu, draudikas neatliko jokių matavimų, nepateikė ekspertinių duomenų, kurie patvirtintų, kad žala atsirado dėl kondensato kaupimosi ilgalaikio poveikio.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas pakartojo sprendime Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju nurodytus argumentus ir prašė pareiškėjos reikalavimą laikyti nepagrįstu.

Draudikas nurodė, kad Taisyklių 2 punkte aiškiai nustatyta, kad draudimo išmoka mokama, jei apdraustam turtui žala buvo padaryta dėl staigaus ir nenumatyto išorinio įvykio. Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad pelėsis apdraustame bute neatsirado dėl kažkokio staigaus

¹ Galioja nuo 2023 m. spalio 5 d.

išorinio įvykio (pavyzdžiui, kaimynų užliejimo, trūkusių vamzdžių ir pan.). Be to, Taisyklių 3 punkte nurodyta, kad nedraudžiamaisiais įvykiais laikomi ir nuostoliai neatlyginami už žalą, susijusią ar kilusią dėl, be kita ko, vandens kondensato kaupimosi, bei už žalą, kilusią ne dėl išorinio jėgos poveikio.

Taigi, draudiko nuomone, nenustačius staigaus ir netikėto įvykio fakto, taip pat atsižvelgus į aplinkybę, jog, Apžiūros akto duomenimis, žala yra susijusi su kondensato kaupimusi ir ilgalaikiu jo poveikiu, jis pagrįstai priėmė sprendimą atsisakyti pareiškėjai mokėti draudimo išmoką.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Iš ginčo šalių pateiktų dokumentų ir paaiškinimų darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio pareiškėjos patirtus nuostolius, pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti žalos administravimo metu nustatytas įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytos draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai atsisakė išmokėti pareiškėjai draudimo išmoką.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi suteikiama draudimo apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas.²

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtą draudimo rizikos laipsnį.³

Remiantis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 33 punktu, draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškiny, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkančias įvykis, tačiau šalys yra susitarusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką⁴. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu, kai nėra nedraudžiamąjo įvykio sąlygų (CK 6.987

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.

straipsnis)⁵.

Vertinant Įvykio požymius draudimo sutarties sąlygų kontekste, pažymėtina, kad draudimo sutartyje nurodyta, jog butas buvo apdraustas „visų rizikų“ draudimo variantu.

Taisyklių 2 punkte įtvirtinta, kad draudimo sutartimi draudikas įsipareigojo atlyginti apdraustam būstui dėl staiga ir nenumatyto išorinio įvykio (įskaitant vagystę ar plėšimą) atsiradusią žalą. Apsidraudus minėtu draudimo variantu, visi įvykiai, kurie Taisyklėse nėra nurodyti kaip nedraudžiamieji, yra draudžiami.

Taisyklių 3 punkte įtvirtinti nedraudžiamieji įvykiai, kai neatlyginami nuostoliai, susiję ar kilę dėl išvardintų įvykių. Vienas jų – dėl vandens kondensato kaupimosi. Tame pačiame taisyklių punkte įtvirtinta, kad neatlyginami nuostoliai kilę ne dėl išorinio jėgos poveikio.

Draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalyje įtvirtinta draudiko prievolė įrodyti aplinkybes, atleidžiančias jį nuo draudimo išmokos mokėjimo ar suteikiančias teisę sumažinti draudimo išmoką.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad draudikas sprendimą Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju grindžia Apžiūros akte konstatuotomis aplinkybėmis.

Apžiūros akte užfiksuota pareiškėjos apdraustame bute atsiradusi problema – drėgmės ir pelėsio susidarymas gyvenamosiose patalpose. Apžiūros akte konstatuota: „Apžiūros metu nenustatyta išorinių drėgmės patekimo priežasčių, tokių kaip sienų nesandarumai, stogo dangos defektai ar kiti konstrukciniai pažeidimai. Galimas drėgmės ir pelėsio susidarymo veiksnys yra šildymo sistemos netolygus veikimas pastate, kuomet dalyje butų fiksuojama per aukšta, o kituose per žema temperatūra. Dėl šios priežasties šiose patalpose galėjo susidaryti sąlygos padidėjusiam drėgmės lygiui. Rekomendacija – siekiant stabilizuoti mikroklimatą ir sumažinti drėgmės kaupimosi riziką, rekomenduojama perreguluoti šildymo režimą ir padidinti tiekiamą temperatūrą.“

Taigi, sutiktina su draudiko daroma išvada, kad, vadovaujantis ekspertinių žinių turinčio specialisto Apžiūros akte pateikta išvada, Įvykis neįvyko dėl jokio staiga ir netikėto išorinio poveikio, lėmusio žalos pareiškėjos turtui atsiradimą.

Draudikas, siekdamas pagrįsti savo sprendimą, papildomai pateikė draudiko žalų eksperto paaiškinimus (toliau – Eksperto paaiškinimai) dėl galimų Įvykio priežasčių.

Eksperto paaiškinimuose nurodoma, kad Įvykio vietos apžiūros metu nebuvo nustatyta jokių faktinių požymių, būdingų aktyviam ar staigiam užliejimui. Nebuvo užfiksuota jokių įprastų užliejimo požymių: vandens tekėjimo žymių nuo konkretaus taško; šviežių vandens nubėgimo pėdsakų; lokalizuotos vandens koncentracijos vienoje vietoje; konstrukcinių nesandarumų; avarinio vamzdyno pažeidimo; lubų deformacijų ar šlapių dėmių, būdingų staigiam užpylimui iš viršaus. Draudiko ekspertas nurodė: „Fotofiksacijoje buvo matomas pelėsis lubų ir sienų sandūrose bei padidėjusios drėgmės požymiai platesniu plotu visame bute. Toks pažeidimų pobūdis nėra būdingas vienkartiniam staigiam užliejimui. Staiga užliejimo atveju dažniausiai fiksuojami lokalūs pažeidimai ties konkrečia vandens patekimo vieta – susiformuoja aiški vandens tekėjimo kryptis, atsiranda lubų dėmės, atšokusi apdaila, deformacijos ar kiti lokalūs avarinio poveikio požymiai. Nagrinėjamu atveju buvo stebimas ilgalaikio drėgmės kaupimosi procesui būdingas vaizdas – pelėsio formavimasis kampuose ir sandūrose, tolygiai padidėjusi drėgmė bei mikroklimato problemos.“

Eksperto paaiškinimuose konstatuotos aplinkybės, pagrindžiančios, kad žala negalėjo atsirasti dėl vandens prasiskverbimo per išorines sienas ar konstrukcijas: apžiūros metu nenustatyta išorinių sienų nesandarumų; nebuvo nustatyta fasado pažeidimų, įtrūkimų ar konstrukcinių defektų; nebuvo nustatyta aktyvaus vandens prasiskverbimo trajektorijų; nebuvo užfiksuota lokalizuotų drėgmės židinių ties išorinėmis konstrukcijomis; drėgmės požymiai buvo išsidėstę platesniu plotu, o ne lokalioje vietoje, būdingoje konstrukciniam nesandarumui.

Papildomai draudikas kreipėsi į Įvykio vietos daugiabučio namo administratorės – asociacijos „Čia tavo namai“ pirmininkę, ši patvirtino, kad objekte nenustatyta drėgmės patekimo priežasčių, susijusių su sienų nesandarumais, stogo dangos defektais ar kitais konstrukciniais pažeidimais. Taip pat buvo paaiškinta, kad drėgmės atsiradimas siejamas su kondensato susidarymu šildymo sezono metu.

Remdamasis šiais duomenimis, draudiko ekspertas dar kartą patvirtino savo išvadą, kad žala negalėjo būti susijusi ir su užliejimu iš viršaus (stogo ar aukščiau esančių kaimynų): nebuvo nustatyta šviežių vandens pratekėjimo žymių lubose; nebuvo matyti aktyvių užpylimo dėmių

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

ar vandens sancaupų; nebuvo nustatyta lubų deformacijų ar šlapių plotų, būdingų avariniam užliejimui; nebuvo nustatyta konkretaus avarinio šaltinio; nebuvo gauta duomenų apie viršutinių kaimynų avariją ar vandentiekio gedimą; bendrijos pasamdytas specialistas nenustatė stogo dangos defektų ar kitų viršutinių konstrukcijų nesandarumų. Eksperto paaiškinimuose nurodoma: „Taip pat reikšminga aplinkybė yra ta, kad pažeidimų pobūdis yra ilgalaikis – pelėsio formavimasis ir bendras padidėjęs drėgmės lygis nesusiformuoja staiga vieno užliejimo metu. Tai paprastai yra ilgalaikio mikroklimato disbalanso, kondensacijos ir nepakankamos ventiliacijos pasekmė.“

Pažymėtina, jog civilinėje teisėje faktų įrodomumo problema spręstina remiantis tikimybių pusiausvyros principu, t. y. faktas gali būti pripažintas įrodytu, jei šalies, kuri juo remiasi, pateikti įrodymai leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, kad jis yra, nei kad jo nėra. Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėja neteikė jokių objektyvių duomenų ar įrodymų, paneigiančių draudiko nustatytas aplinkybes ar patvirtinančių, kad įvykis galėjo įvykti dėl vandentiekio avarijos ar kito staiga ir netikėto išorinio įvykio poveikio.

Atsižvelgiant į visas nustatytas aplinkybes, nesant priešingų objektyvių duomenų, sutiktina su draudiko eksperto daroma išvada, kad nagrinėjamu atveju nebuvo nustatyta staiga ir netikėto išorinio įvykio, įskaitant staigų vandens išsiliejimą ar užliejimą, požymių. Draudiko surinkti duomenys patvirtino labiau tikėtiną ilgalaikio drėgmės kaupimosi bei mikroklimato nulemtų problemų versiją, todėl sutiktina su draudiko išvada, kad įvykis neatitinka jokio Taisyklėse numatyto draudžiamojo įvykio sąlygų, tačiau atitinka Taisyklių 3 punkte įtvirtintų nedraudžiamųjų įvykių sąlygas (nuostoliai, kilę dėl vandens kondensato kaupimosi ar kilę ne dėl išorinio jėgos poveikio).

Kaip minėta, nustačius, jog įvykis yra nedraudžiamasis, draudikui nekyla pareiga atlyginti pareiškėjos turtui atsiradusios, su įvykiu siejamos žalos.

Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma bei draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai atsisakė atlyginti pareiškėjos dėl įvykio patirtą žalą, todėl pareiškėjos reikalavimas yra atmestinas

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis